

Školní vzdělávací program pro vzdělávání v Dětském domově, Kašperské Hory

- výchovný program zařízení -

„Doprovod' mě do samostatného života“

„Všichni dospělí byli nejdříve dětmi“ A. de Saint – Exupéry

1. Identifikační údaje

Název školského zařízení:	Dětský domov, Kašperské Hory
Adresa:	Náměstí 146, 341 92 Kašperské Hory
Telefon, fax:	376 582 217
Email:	ddkh@seznam.cz
Ředitelka:	Bc. Petra Divišová
IZO:	002 164 965
IČO:	617 510 65
Právní forma:	příspěvková organizace
Zřizovatel:	Plzeňský Kraj, Škroupova 18, Plzeň
Poslední zařazení do sítě škol:	Rozhodnutí MŠMT ČR ze dne 13. 4. 2017 č. j. MSMT-9699/2017-2, s účinností od 1. 5. 2017
Zřizovací listina ze dne:	30. 11. 2001, č. j. H/765/01

Seznam pracovišť a jejich kapacita:

<i>pracoviště:</i>	<i>adresa:</i>	<i>počet RS: kapacita:</i>	
Hlavní budova, ředitelství	Náměstí 146, Kašperské Hory	4	32
Odloučené pracoviště Sušice	Pod Kalichem 348, Sušice	2	16
Odloučené pracoviště Chanovice	Chanovice 14	1	8
Odloučené pracoviště – cvičný byt I	Tichá 880	0	1
Odloučené pracoviště – cvičný byt II	Tichá 880	0	1

2. Charakteristika zařízení

Dětský domov, Kašperské Hory je školské zařízení zajišťující výkon ústavní výchovy dětí a mládeže zpravidla od 3 do 18 let, popř. do 26 let do ukončení profesní přípravy.

Zajišťuje náhradní výchovnou, sociální a hmotnou péči v zájmu zdravého rozvoje a řádného vzdělávání dětí umístěných v DD. Výchovná, sociální a hmotná péče (zahrnující stravování, ošacení a věcné vybavení) je poskytována dětem a mládeži, kteří nemohou být ze závažných důvodů vychováni ve vlastní rodině a nemohou být osvojeni nebo umístěni v jiné formě náhradní rodinné péče.

Náš dětský domov je domovem rodinného typu. Dětský domov, Kašperské Hory je příspěvkovou organizací. Zřizovatelem je Plzeňský Kraj. Činnost domova je vymezena zákonem č. 109/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy a preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, zákonem č. 561/2004 Sb, ve znění pozdějších předpisů, o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání a zákonem č. 563/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o pedagogických pracovnících.

Sídlo dětského domova je v Kašperských Horách, další pracoviště jsou v Sušici a v Chanovicích. V Sušici máme od města pronajaty 2 garsoniéry jako cvičné a startovací byty pro zletilé. Stejně tak na Kašperských Horách v budově DD jsou k dispozici dva cvičné byty pro klienty

starší 15 let. V současné době je v dětském domově umístěno 54 dětí celkem v 7 „rodin-kách“. Statutárním orgánem DD je ředitelka, dále zde pracuje 17 vychovatelů a 15 asistentů pedagoga a 2 sociální pracovníce.

2.1 Cíle, poslání, zásady a základní principy poskytované péče

Účelem dětského domova je zajistit dětem náhradní výchovnou péči v zájmu jejich zdravého vývoje a řádného vzdělávání. **Posláním** výchovné péče dětského domova je vytvoření trvalého harmonického prostředí, které dítěti umožňuje uspokojení základních materiálních, citových i speciálních potřeb a které zajišťuje rozvíjení vědomostí, dovedností a návyků s přihlédnutím k zájmům a osobnostním charakteristikám každého dítěte.

Program je určen dětem z Dětského domova, Kašperské Hory. **Základním posláním školního vzdělávacího programu je kompenzace negativních zkušeností dětí z minulosti, posílení jejich sociálních a osobnostních kompetencí prostřednictvím cíleného komplexního rozvoje osobnosti dětí a dospívajících žijících v našem zařízení.** Tento program jim má pomoci k jejich úspěšnější adaptaci ve společnosti po odchodu ze zařízení (tedy po ukončení ústavní výchovy dovršením 18 let nebo po ukončení smlouvy setrvání mladého dospělého na dobrovolném pobytu - po dokončení přípravy na budoucí povolání), aby co nejlépe obstály ve svém vlastním samostatném životě.

2.1.1 Hlavní výchovné cíle jsou zaměřeny na:

- rozvoj osobnosti
- samostatné rozhodování
- spolupráci a zodpovědnost
- zájmovou činnost

2.1.2 Zásady a principy poskytované péče

- individuální přístup
- zachovávání lidské důstojnosti
- péče je poskytována všem v rodince s respektem k jejich věku, pohlaví, vyznání, rase, společenskému postavení
- péče je založena na citlivém přístupu, co nejvíce podobna rodinné péči
- podpora samostatnosti dětí a příprava na samostatný život po opuštění dětského domova

- vzdělávání pracovníků v oboru
- zachování mlčenlivosti pracovníků DD
- zpětná vazba
- provádění změn ve výchovném plánu podle potřeby

Možná rizika selhání:

- nedostatek finančních prostředků
- komplikovaná podpora státu
- toxický vliv rodiny
- antipatie k záležitostem a programům zprostředkovaným DD
- náročnost na kontinuitu a důslednost práce a stálost pedagogického sboru

3. Obecné cíle vzdělávání

Obecné cíle jsou rozpracovány v Ročním plánu výchovně vzdělávací činnosti zpracovaném ředitelkou DD. Konkrétní obsah vzdělávání, který reflektuje aktuální cíle a potřeby vzdělávání jsou obsaženy v Týdenních plánech činnosti, které pedagogičtí pracovníci pravidelně plánují.

Výchovně vzdělávací činnost je rozpracována v Týdenních plánech výchovné činnosti tak, aby jejím prostřednictvím byly u dětí utvářeny, rozvíjeny a upevňovány všechny klíčové kompetence.

Obecné cíle vzdělávání sledují zejména:

- všestranný rozvoj osobnosti člověka, jeho poznávací, sociální, mravní a duchovní hodnoty
- získání znalostí a návyků, jakož i praktických činností vedoucích k zajištění běžných každodenních povinností a prací spojených s péčí o sebe a o rodinu
- získání základů slušného společenského chování
- získání všeobecného a odborného vzdělání
- osvojení schopnosti hájit svá práva a řešit problémy

- získání odpovědnosti a smyslu pro sociální soudržnost
- osvojení schopnosti smysluplně trávit volný čas a rozvíjet své schopnosti
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti
- pochopení a uplatňování zásady demokracie, právního státu, lidských práv a svobod
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti, respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě člověka, poznávání světových a evropských kulturních hodnot a tradic
- získání, rozvoj a upevnění dovedností v oblasti čtenářské, informační, sociální a finanční gramotnosti
- získávání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně, vycházející ze zásady trvale udržitelného rozvoje, bezpečnosti a ochrany zdraví

4. Klíčové kompetence

Obsah jednotlivých kompetencí je rozpracován do výchovných cílů, které jsou postupně naplňovány. Činnosti, kterými se plní jednotlivé výchovné cíle, skupinové vychovatelé plánují ve svých rodinných skupinách. Vycházejí z individuálních potřeb, zájmů, možností, schopností a dovedností jednotlivých dětí. Důraz je kladen na individuální přístup k rodinné skupině jako celku i na individuální přístup k jednotlivým dětem.

Mezi klíčové kompetence, na které se zaměřujeme, patří:

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. kompetence komunikační
4. kompetence sociální a personální
5. kompetence občanská
6. kompetence pracovní

4.1 Kompetence k učení

- ❖ Upevňujeme u dětí návyk pravidelné domácí školní přípravy, vhodně děti motivujeme ke školní úspěšnosti
- ❖ Vedeme děti k osvojení vhodného učebního stylu, podporujeme samostatnost při učení
- ❖ Rozvíjíme smysly a poznávací schopnosti dětí
- ❖ Podporujeme fantazii a tvořivost dětí
- ❖ Vedeme děti k posuzování vlastního pokroku v učení a kritickému zhodnocení výsledků jejich učení
- ❖ Vedeme děti k důslednému dodržování povinností v rodinné skupině i ve škole
- ❖ Učíme děti připravit si úkol, splnit ho a překontrolovat výsledek
- ❖ Učíme děti, aby si vážily samy sebe pro to, co umí, co zvládnou, dokážou
- ❖ Podporujeme a rozvíjíme individuální zájmy dětí
- ❖ Vedeme děti k pochopení důležitosti vzdělání pro budoucí život, seznamujeme je s významem celoživotního učení
- ❖ Vhodně podporujeme samostatnost, vytrvalost a trpělivost dětí
- ❖ Rozvíjíme a upevňujeme čtenářskou gramotnost dětí

4.2 Kompetence k řešení problémů

- ❖ Vedeme děti k řešení modelových situací, posilujeme správné modely chování
- ❖ Vedeme děti k tomu, aby uměly požádat o pomoc, pokud přesahuje jejich síly
- ❖ Učíme děti, aby se zvládly o sebe a ostatní postarat podle svých možností, schopností a sil v rizikových situacích
- ❖ Vedeme děti k odhadnutí rizik i přínosů svého chování pro sebe i ostatní
- ❖ Vedeme děti k tomu, že je více možností řešení konfliktů

- ❖ Učíme je zvážit, které řešení je to nejvhodnější
- ❖ Učíme děti přistupovat aktivně k řešení problémových situací, ale pokud možno jim předcházet
- ❖ Učíme děti kontrolovat extrémní projevy svých nálad a emocí
- ❖ Učíme děti přizpůsobovat své chování situaci tak, aby neomezovaly a nepoškozovaly zdraví ostatních
- ❖ Vedeme děti k tomu, aby uměly nabídnout pomoc tam, kde je třeba
- ❖ Učíme děti respektovat potřeby, přání a názory druhých
- ❖ Učíme děti uznat svou chybu a umět se omluvit
- ❖ Utváříme, rozvíjíme a upevňujeme metodologickou gramotnost dětí

4.3 Kompetence komunikační

- ❖ Vedeme děti k srozumitelnému a efektivnímu vyjádření svého názoru
- ❖ Vedeme děti, aby uměly naslouchat názoru druhých
- ❖ Uspokojujeme u dětí potřebu být vyslyšen a mít pocit pochopení
- ❖ Rozvíjíme a upevňujeme souvislé vyjadřování a kulturní řečový projev dětí
- ❖ Vedeme děti k hodnocení svého chování i chování druhých
- ❖ Učíme děti přijímat kritiku od druhých, zvládnout přiměřeně zpětnou vazbu
- ❖ Rozvíjíme schopnost vyjádřit empatii k druhým, jejich případným potížím a problémům
- ❖ Učíme děti chovat se s respektem k citovému životu druhých, neomezovat je nevhodným vnučováním a vydíráním
- ❖ Vedeme děti k tomu, že vhodné sdělení pocitů není projevem slabosti, ale může pomoci
- ❖ Vedeme děti k tomu, aby uměly obhájit svůj názor

- ❖ Rozvíjíme zdvořilou komunikaci, ohleduplnost a společenský takt k ostatním v rodinné skupině, v DD a na veřejnosti
- ❖ Rozvíjíme a upevňujeme jazykovou gramotnost
- ❖ Utváříme, rozvíjíme a upevňujeme informační gramotnost

4.4 Kompetence sociální a personální

- ❖ Vedeme děti k vytvoření společných pravidel v rodinné skupině, seznamujeme je s jejich právy a povinnostmi, učíme děti uvědomit si vzájemnou provázanost práv a povinností
- ❖ Učíme je přijímat osobní zodpovědnost za porušování povinností a zásad slušného chování
- ❖ Učíme děti získávat sebedůvěru v různých kolektivech a mít schopnost správně odhadnout své postavení
- ❖ Učíme děti zvládnout manipulativní chování druhých a umět mu čelit
- ❖ Vedeme děti k chápání projevů druhých, správnému vyhodnocení důvodů jejich chování, k tomu, že lidé jsou různí a chovají se a prožívají různě stejné situace
- ❖ Učíme děti udělat radost ostatním
- ❖ Vedeme děti k poznání, že každý člověk je originál, má své specifické potřeby i projevy
- ❖ Vedeme děti k vytváření příjemného klimatu a k poznání toho, co může pohodu narušit
- ❖ Učíme děti přizpůsobit své chování sociálnímu prostředí, uvědomovat si různé sociální role
- ❖ Učíme děti přijímat ostatní, jejich názory, okolí a skutečnosti pozitivně
- ❖ Učíme děti chápat, co je pochybení a vědět, že se má odpouštět, umět odpouštět
- ❖ Vedeme děti k přijetí přiměřené odpovědnosti
- ❖ Utváříme a rozvíjíme existenční gramotnost dětí

4.5 Kompetence občanská

- ❖ Vedeme děti k dodržování bezpečnosti v rodinné skupině, v prostorách DD, při cestě do školy, při samostatných vycházkách
- ❖ Vedeme děti k bezpečnému a zodpovědnému chování v DD i na akcích mimo naše zařízení
- ❖ Učíme děti, proč je důležité znát svá práva a uznávat práva druhých, dodržovat své povinnosti a dbát na to, aby ostatní dodržovali své povinnosti a respektovali naše práva
- ❖ Vedeme děti k akceptování autorit – v DD, ve škole, mimo DD
- ❖ Vedeme děti k zodpovědnému chování ke svému zdraví a zdraví ostatních, ke společenství a prostředí, ve kterém žijí
- ❖ Učíme děti chápat souvislosti mezi zdravím a nemocí
- ❖ Vedeme děti k ochraně životního prostředí
- ❖ Podporujeme děti v aktivním pohybu a sportování, jako prostředkům podpory zdraví
- ❖ Vedeme děti k přijímání zdravé výživy, k rozlišení zdravých a nezdravých potravin
- ❖ Učíme děti sestavit zdravý jídelníček
- ❖ Vedeme děti k dodržování bezpečnosti v dopravě – jako chodci, jako cyklisté
- ❖ Utváříme a upevňujeme demokratickou gramotnost dětí

4.6 Kompetence pracovní

- ❖ Vedeme děti k pochopení významu dodržování osobní hygieny a zvládnání sebeobsluhy a domácích činností
- ❖ Vedeme děti k důslednému a samostatnému plnění školních povinností a povinností v rodinné skupině
- ❖ Učíme děti reálně odhadnout své možnosti a síly
- ❖ Vedeme děti k dokončení započaté činnosti, k vytrvalosti a soustředění po určitou dobu na jednu činnost

- ❖ Podporujeme děti v aktivním přístupu k vylepšení prostředí rodinné skupiny, DD
- ❖ Vedeme děti k šetrnému zacházení se školními pomůckami a potřebami a k udržování pořádku ve školních pomůckách a potřebách
- ❖ Podporujeme u dětí potřebu čistého zevnějšku a úpravy
- ❖ Vedeme děti k uplatnění svých dovedností ve prospěch rodinné skupiny, ostatních rodinných skupin, DD
- ❖ Vedeme děti ke kooperaci a spolupráci při řešení společného úkolu, při společné činnosti
- ❖ Učíme děti základy první pomoci
- ❖ Vedeme děti k tomu, aby se o sebe v nemoci přiměřeně postaraly
- ❖ Učíme děti manuální zručnosti při drobných opravách v domácnosti a při úpravách okolí DD
- ❖ Utváříme a rozvíjíme finanční gramotnost dětí
- ❖ Studenty středních škol vedeme k brigádní činnosti a doprovázíme je při získávání před-pracovních a pracovních dovedností a návyků (CV, nácviky přijímacích pohovorů, vyplňování dokumentů, hledání brigád a brigádní zkušenost)

5. Oblasti realizace

Realizace ŠVP probíhá v několika oblastech, které různými metodami a přístupy pomáhají dětem získávat, rozvíjet a ukotvovat klíčové kompetence. Klíčem je propojenost a spolupráce interních i externích subjektů.

Aktuálně zahrnuje několik hlavních oblastí. Jsou to:

1. Podpora kvalitní každodenní práce v rodinných skupinách
2. Cílený osobnostně sociální rozvoj
3. Workshopy, přednášky a pobytové akce zaměřené na získání praktických informací a dovedností (bydlení, práce, hospodaření, právo, prevence patologických jevů, vztahy)
4. Nácvik samostatnosti ve cvičných bytech
5. Doplňkové aktivity

5.1 Podpora kvalitní každodenní práce v rodinných skupinách

První a hlavní oblast, kde je rozvoj osobnosti klientů realizován, je kvalitní každodenní práce v rodinných skupinách. Jak již bylo řečeno, na základě koncepce našeho zařízení i legislativy, má každodenní život na rodinné skupině co nejvíce fungovat na principech rodiny. Děti si tak mohou lépe osvojit kompetence potřebné v běžném životě. Nejdůležitější je přistupovat k dětem individuálně, respektovat jejich potřeby, projevovat adekvátní zájem, přijetí, podporu a výchovu. Jde o to, umožnit jim prožívat fungující a bezpečné osobní vztahy s dospělými i vrstevníky. Posílit jejich kompetence v navazování a budování vztahů, komunikaci a kooperaci, možnosti adekvátního řešení konfliktů, schopnost hledání kompromisu, aj.

Dítě se po příchodu do dětského domova okamžitě zapojuje do chodu rodinky, která by měla co nejvíce fungovat jako skutečná rodina. Rodinná skupina žije a funguje odděleně (v samostatných bytech), stará se sama o sebe (nakupuje nebo fasuje potraviny, vaří, pere, uklízí si apod. - do těchto činností jsou co nejvíce zapojovány děti), hospodaří s finančními prostředky.

Snažíme se zajistit kladné vztahy mezi dětmi, mezi sourozenci. Mezi všechny děti rozdělujeme úkoly přiměřeně věku. Spravedlivě děti zapojujeme do nepravdivých činností.

5.1.1 Běžný den v dětském domově

Hlavním znakem běžného dne v našem dětském domově je to, že si ho rodinné skupiny organizují podle svého, každá trochu jinak. Dílčími cíli jsou rozvoj samostatnosti, posilování kompetence výběru a rozhodování se, přizpůsobení života RS individuálním potřebám a zájmům dětí. Děti vstávají podle individuální potřeby, učni zpravidla vstávají dříve, žáci základní a mateřské školy zpravidla na 7hodinu ráno. Samostatně probíhá i hygiena, snídane, úklid pokoje a odchod do školy.

Starší děti se budí samy. Ty mladší budí sloužící asistent pedagoga nebo vychovatel. Domů se vrací po konci vyučování. Obědy mají zajištěné ve školní jídelně v DD na Kašperských Horách. Děti ze Sušice a Chanovic obědvají ve školních jídelnách škol, které navštěvují. Snídane, svačiny, večeře a veškeré vaření přes víkend si zajišťuje RS sama. S ohledem na věk a schopnosti dítěte, každé dítě pomáhá s vařením vychovatelům, podle toho, kdy na něj vyjde služba nebo v případě vlastního zájmu a iniciativy, kdykoli. Na některých RS starší děti vaří jednou týdně sami pro celou RS. Mají možnost navrhnout jídla do jídelníčku, v Sušici a v Chanovicích si jej spoluvytváří s vychovatelem, když vybírají jídla, která budou vařit.

Rodinka hospodaří s měsíčními zálohami, které na konci měsíce či průběžně dle potřeby účtuje. Do provozních nákladů se zahrnuje drogerie, oblečení, školní potřeby, návštěvy kulturních či relaxačních zařízení, domácí a školní potřeby apod. Mnohdy chodí jednotlivé děti nakupovat různé potraviny nebo aktuálně potřebné věci na RS. Díky tomu se učí samostatnosti, rozhodování co nakoupit při připravování seznamu věcí. Jsou vedeny, aby si všimly ceny jednotlivých výrobků. Kromě nakupování a vaření se děti také podle svých možností učí uklízet, prát, skládat a uklízet prádlo, popřípadě žehlit.

Děti se aktivně podílejí i na vybírání akcí. Po příchodu ze školy, je chvíle na oddech. Následuje příprava do školy, povídání o prospěchu, jeho kontrola. Po těchto povinnostech má dítě čas na své zájmy. Nejčastěji se věnují sociální síti, PC hrám, poslechu hudby, tanci, vycházkám, kroužkům popřípadě brigádám.

Ten, kdo vaří nebo pomáhá s vařením, připravuje večeři cca na šestou hodinu, rodinka se snaží u ní sejít společně. Po večeři probíhá úklid RS, který je rozdělen různým systémem nebo na základě dohody: např.: obsluha myčky, vynesení odpadků, vytírání obývacího, chodby, vytření koupelen a WC apod. Následuje osobní hygiena a pro starší 16 let případně kratší osobní volno. Večerky jsou stanoveny podle metodického pokynu, ve kterém je podle věku přesně vymezen potřebný počet hodin spánku.

5.1.2 Podpora kvalitní práce pedagogů

Každodenní práce na RS stojí na kvalitní práci pedagogů, jejich profesionalitě a schopnosti efektivní komunikace a kooperace s kolegy. Program se proto zaměřuje i na pedagogy a jejich podporu. Podpora je realizována formou:

- Pravidelné provozní porady a pedagogické rady; sdílení situací a záležitostí pedagogické práce při výchově dětí, reagování na aktuální potřeby jednotlivých dětí
- Individuální supervize v případě potřeby pedagoga
- Finanční i časová podpora dalšího individuálního a společného vzdělávání: odborných seminářů a konferencí, sebezkušenostních aktivit, a další.
- Realizace týmových výjezdů zaměřených na kooperaci a efektivní komunikaci vychovatelů, řešení konfliktů a psychohygienu (například semináře Federace dětských domovů)

5.2 Cílený osobnostně sociální rozvoj

Druhá oblast programu se zaměřuje na podporu rozvoje osobnosti nad rámec každodenní práce RS. Tento program má pomoci klientům dohnat dříve nezvládnuté dovednosti či překonat bariéry bránící dalšímu rozvoji. Dílčími cíli jsou:

- Možnost bezpečně se vyrovnat s traumaty vzniklými během pobytu v rodině, odebrání z rodiny a příchodu do dětského domova.
- Rozvoj samostatnosti, odvahy řešit problém a překonávat nejistotu, rozvoj komunikačních dovedností (poskytování zpětné vazby, zaměření na vyjadřovací schopnosti), posilování adekvátního zvládnutí zátěže. Celkově rozvoj osobnostních a sociálních kompetencí.

- Záchyt známek šikany a její zárodků – otevřením a pojmenováním situace - a zároveň tím podporování zdravých vztahů mezi vrstevníky v dětském domově. Zvládání náročných vztahových situací.
- Získání zkušenosti, „zvládnou to“ a zvyšování odolnosti vůči zátěži.
- Přenos herních/simulačních prožitků ve zkušenost a přenos této zkušenosti do reálného současného a reálného budoucího života.
- Sebepoznání a podpora zdravého sebevědomí.
- Trénink volných vlastností.
- Individuální účast v programech podporujících osobnostně sociální rozvoj osobnosti – zajištěno externími poskytovateli (např. aktivity Spolu dětem – Tréninky dospělosti; Dejme dětem šanci – Stipendijní víkendy; projekt Patron, apod.).
- Skupinový výjezd klientů – stmelující prvek sebepoznávání, týmové spolupráce a společného zážitku pro rodinné skupiny

5.3 Semináře, workshopy, přednášky a pobytové akce zaměřené na získání praktických informací a dovedností

Třetí oblast je zaměřena na doplnění chybějících informací a dovedností potřebných v praktickém životě. Je realizována formou seminářů a workshopů pro klienty zpravidla od 12 let, zajišťována většinou externími poskytovateli. Důraz tohoto vzdělávání je kladen na praktický nácvik, modelové situace, vyhledávání informací aj.

Témata workshopů se liší dle aktuální nabídky, ale zaměřují se zejména na tyto oblasti :

- ♣ vztahová problematika (fungování rodiny, partnerský život, sexuální výchova a osvěta)
- ♣ závislost, návykové látky a jejich nebezpečí
- ♣ bezpečné využívání internetu a sociálních sítí, jejich přínosu i rizik
- ♣ finanční gramotnost (půjčky, pokuty, platby, penále, pojištění, exekuce a další)
- ♣ práce: kde hledat práci, brigády, úřad práce, výplata (čistá/hrubá mzda), životopis, pracovní pohovor; sociální dávky: na co má kdo nárok, kde a jak si to mohu vyřídit, dávky, přídavky, příspěvky
- ♣ ekologie, úspora energií, šetrnost k životnímu prostředí

♣ workshopy na rozvoj kreativity a nadání (např. filmový workshop, hra na cajony, a další)

5.4. Trénink a podpora samostatného života

Tento program opět navazuje na rozvoj samostatnosti klientů během soustavné práce na RS. Cílem je získat zkušenosti sám se sebou, se svými dovednostmi a limity v samostatném životě.

Dětský domov má aktuálně k dispozici 2 cvičné byty v hlavní budově na Kašperských Horách a dále dvě garsoniéry v bytovém domě v Sušici. Byty v Sušici slouží pro samostatný cvičný start našich zletilých klientů, popřípadě po ukončení pobytu v DD slouží jako startovací byty.

5.4.1 Tréninkové pobyty ve cvičných bytech

Cílem cvičného bytu je učení se větší samostatnosti, odpovědnosti a hospodaření. Postup přijetí žadatele do cvičného bytu:

Trénink ve cvičném bytě je určen dětem od 16 let věku, kteří mají zájem o cvičný byt a podají si žádost. K zájmu žadatele se písemně vyjadřují skupinová vychovatelé. Charakterizují jeho fungování na RS, chování k pedagogům a vrstevníkům, aktivitu na RS, osobní aktivitu, výchovné problémy, schopnost samostatného fungování, docházku, prospěch a chování ve škole, aktivitu při volnočasové či brigádní činnosti a vyjadřují se, zda podporují žadatelův zájem.

Pobyt ve cvičném bytě

Nezletilý klient či mladý dospělý podepíše s vedením domova smlouvu o užívání bytové jednotky a jsou s ním probrána obecná i individuální pravidla fungování a povinnosti. Na základě této smlouvy získává možnost tříměsíčního zkušebního pobytu. Dítě dostává každý týden finanční zálohu na stravu, kterou pravidelně účtuje se skupinovým vychovatelem.

Hospodaření a účtování konzultuje při návštěvách skupinových vychovatelů u něj nebo při jeho návštěvách na RS. Stejně tak se zde může svěřit se vším, co potřebuje a obrátit se s prosbou o radu.

Po tříměsíčním období kmenová vychovatelé, kteří jsou s dítětem v pravidelném kontaktu, vypracují vedení domova písemné hodnocení. Toto hodnocení zahrnuje, jak klient během pobytu prospívá ve škole, zvládá samostatné bydlení, dodržuje individuální i obecná pravidla smlouvy, komunikuje s vychovatelem, hospodaří s penězi, udržuje byt v pořádku, aj. Na základě tohoto hodnocení pobyt ve cvičném bytě pokračuje dále. V případě závažného nebo soustavného porušování pravidel smlouvy, může být pobyt ve cvičném bytě podmíněčně či zcela ukončen a klient je přesunut zpět do své RS. Ukončení pobytu na cvičném bytě obdrží klient písemně.

5.4.2 Pobyt ve startovacím bytě

Tato oblast je oblastí přechodovou. Mladý dospělý už není klientem Dětského domova, Kašperské Hory. Nicméně tuto oblast zařazujeme jako součást programu, protože jí vnímáme jako podstatnou pro přechodovou fázi. A s touto možností pracujeme při přípravě mladého dospělého na odchod.

Mladí dospělí, kteří úspěšně ukončili středoškolské vzdělávání a tím pádem i pobyt v DD, mohou s vedením domova uzavřít smlouvu na dočasné (časově limitované) užívání bytové jednotky s dotovaným nájemným. O umístění žadatele do startovacího bytu se rozhoduje vedení na základě žádosti. Přihlíží se k sociální situaci klienta. Vedení může požádat skupinové vychovatele o doporučení.

Nájemce se může obrátit na skupinové vychovatele nebo vedení či sociální pracovníci dětského domova s prosbou o radu, pomoc, přijít na návštěvu, svěřit se. Pedagog či sociální pracovníce může v případě zájmu či potřeby doprovázet i tyto mladé lidi formou konzultací, ať už bydlí ve startovacích bytech nebo jinde. Smlouva je vypovězena v případě, že klient neuhradí nájem nebo porušuje pravidla daná smlouvou, bytovým řádem, dalšími právními předpisy.

Nájemník dostává smlouvu o podnájmu maximálně na 1 rok. Smlouvu lze prodloužit v ročních intervalech až na 3 roky, pokud je volná kapacita bytových jednotek. Z legislativních předpisů vyplývá pro dětské domovy povinnost poskytnout pomoc bývalým klientům, kteří o ni zažádají z důvodu ocitnutí se v tíživé situaci. Proto je možnost v těchto případech využít nouzový pobyt pro „děti“ respektive mladé dospělé, které se po opuštění DD ocitly v tíživé životní situaci. Tuto podporu DD naplňuje formou poskytnutí nouzového ubytování na přechodnou dobu, pokud je kapacita ve cvičných respektive startovacích bytech volná.

5.5 Doplnkové aktivity – podpora aktivního a konstruktivního trávení volného času

Do této oblasti spadá podpora aktivního a konstruktivního trávení volného času, jak společně s ostatními dětmi v DD, tak s vrstevníky žijícími v rodinách. Při výběru se děti učí vybírat si a rozhodovat se, co chtějí. Tyto akce a aktivity podporují rozvoj osobnosti dětí, umožňují jim zažít úspěch, vyrovnat se s neúspěchem a zjistit, že není definitivní prohrou, na které stojí svět. Mohou si při nich více osvojit prospěšnost spolupráce v týmu, pochopit, že pravidla jsou nutná a nápomocná. Učí se dodržovat pravidla, plnit si povinnosti. Je to současně příležitost prožívat zdravé vztahy, které pomáhají obnovovat důvěru dětí vůči lidem a společnosti a současně nabourávat černobílé vidění DD ze strany veřejnosti. Snažíme se, aby nabídka těchto aktivit měla všestranný charakter.

Forma je následující:

- Účast na akcích, které byly dětskému domovu nabídnuty externími spolupracovníky či sponzory

- Pravidelná aktivita dítěte, dle svého výběru (sport, kultura, zájmová činnost)
- Pořádáním akcí DD pro děti i veřejnost
- Účast na DD cupu, pořádání a účast na Nejmilejším koncertu, Sportovních hrách a dalších akcí dětských domovů
- Zajištěním táborů (letních, podzimních a Velikonočních) a výjezdových volnočasových aktivit v době prázdnin
- Zajištěním doučování
- Podporou účasti dětí na kroužcích především mimo, ale i v zařízení
- Zajištěním speciálních terapií

5.5.1 Doplnkové aktivity: podpora orientace a zkušenosti na trhu práce

Díky pravidelné účasti našich učňů či studentů středních škol na výcviku společnosti Spolu dětem o.p. s. (Tréninky dospělosti) zaměřujícím se na zjišťování a upevňování vlastních kompetencí, získání finanční gramotnosti, možnostmi hledání práce, cvičného sepsání životopisu, nácviku přijímacího pohovoru a mnohých dalších aktivit, získávají naši mladí dospělí zkušenosti, ze kterých se mohou učit pro hledání, získání a obstání v budoucím zaměstnání. Zároveň navazují vztahy a kamarádství s dalšími dětmi z DD, socializují se v jiné sociální bublině, než na jakou jsou zvyklí.

Dále absolvují další jednorázové workshopy či exkurze k získání dalších dovedností či poznání možností na trhu práce.

5.5.2 Doplnkové aktivity: vyrábění a trhy

Tato forma spojuje aktivní trávení volného času se získáváním zkušeností na trhu práce. Realizace je možná díky zapojení do projektů NF Albert, které poskytnou finanční podporu na nákup materiálu na tvoření výrobků, které děti spolu s vychovateli vyrábí, výrobky nacení a poté v určených prodejnách Albert prodávají. Tato zkušenost přináší dětem zdroj informací o nákladech na materiál, rámcovou představu o ceně výrobků (kterou konzultují s pedagogem a samy si ji určují). Děti se podílejí na instalaci a úpravě stánků, propagaci, komunikaci se zákazníky, práci s pokladnou a popřípadě platebními doklady. Kromě těchto zkušeností mají možnost uvědomit si hodnotu vlastních produktů a práce. Zjistí, že něco vyrobit a vydělat si peníze, stojí čas a námahu, a že prodejní cena je jiná, než zisk. Za získané peníze pak podniknou nějakou společnou akci vlastního výběru (například výlet a návštěva ZOO či podobné společné akce).

5.5.3 Doplnkové aktivity: kurzy

Poslední formou jsou jednorázové a individuálně cílené aktivity, podporující lepší uplatnění klientů na trhu práce a jejich vyšší úspěšnost. Např. kurz cizího jazyka v zahraničí či doma (u klienta se zájmem a jistým jazykovým vybavením), absolvování řidičského kurzu a získání řidičského průkazu, barmanské či svářečské kurzy v rámci studia, apod.

5.5.4 Doplnkové aktivity: pravidelné akce DD

■ Běh pro DD

Úžasná akce propojující dvě naše pracoviště (Kašperské Hory a Sušici) při zapojení dětí ze všech tří pracovišť a široké veřejnosti. Na této akci našeho domova je skvělé to, že si děti dokážou, jak obrovského možná až nepředstavitelného cíle mohou dosáhnout za podpory svých momentálně nejbližších – tet a strýčků z dětského domova - kteří je během trasy povzbuzují, doprovází, vedou a motivují a na konci pak přichází další ohromná podpora, radost a souznění všech, kdo už trasu úspěšně absolvovali. Připomíná to tak paralelu se soužitím a podporou všech v dětském domově během pobytu dětí u nás v DD a také po jejich vykročení do samostatného života.

■ Tábor DD

V létě posíláme děti z našeho zařízení na řadu táborů pořádaných nejrůznějšími organizacemi. Pořádáme ale také tábor vlastní, kam mají šanci vyjet i ty nejmenší děti. Na táboře děti testují své síly a schopnosti, odolnost, plně se zapojují do programu dne. Děti se podílí na řadě denních činností jako je příprava jídla, zpracování dřeva na zátok v kamnech, úklid stanů, mytí a utírání nádobí, a mnohé další. Pobyt na táboře je exkluzivní jednak individuálním přístupem přítomných pedagogů a ředitelky a dále nezbytnou ergoterapií, kterou si děti náramně užívají, přejí si být zapojeny a nápomocné, baví je aktivity jako je vyrábění z přírodnin, celodenní pobyt v přírodě, zpěv za doprovodu kytary a spousta dalších.

■ Úzká spolupráce s neziskovými spol. (Diakonie, Charita)

Velice úzce spolupracujeme s Diakonií Západ, kdy se podílíme na programu jimi pořádaného Dne pro rodinu. Jednak děti prodávají své výrobky ve stánku a dále vystupují v rámci celodenního programu.

Také jsme navázali spolupráci s Charitou Sušice a Charitou Horažďovice, kdy se naše děti zapojují jednak do Tříkrálové sbírky, ale také při Dni Charity Sušice organizujeme pro příchozí děti Pohádkový les a naše děti vystupují v rámci odpoledního programu. Domluveny jsou ještě další projekty a akce.

Tímto vedeme děti k tomu, jak moc příznivě může na člověka působit pomáhat druhým, co všechno to obnáší a jaký je z toho příjemný pocit.

6. Podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými potřebami

Na základě Vyhlášky č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných, se stanovují podmínky pro tyto děti v jednotlivých zařízeních do školního vzdělávacího programu.

Dětský domov, Kašperské Hory poskytuje speciální péči dětem s lehkým a středně těžkým mentálním postižením, dětem s psychiatrickými problémy a zejména dětem se specifickými poruchami učení.

Práce s těmito dětmi se uskutečňuje při pravidelné přípravě na vyučování dle individuálních plánů podpory doporučených prostřednictvím PPP či SPC, sestavených učiteli škol, kam děti dochází. Speciální vzdělávání se uskutečňuje pomocí podpůrných opatření, která jsou odlišná nebo nad rámec individuálních prostředků vzdělávání, kompenzačních, rehabilitačních pomůcek a spolupráce s PPP či SPC.

V našem zařízení se poskytuje logopedická péče, nejrůznější formy terapií (arteterapie, muzikoterapie, canisterapie, hipoterapie) formy individuální a skupinové integrace, blízká spolupráce a zvýšený kontakt s dětmi při vytváření podmínek pro socializaci a inkluzi dětí se specifickými potřebami.

Individuální plány rozvoje osobnosti dětí obsahují dílčí cíle v jednotlivých oblastech a způsob poskytované speciálně pedagogické péče.

Pro rozvoj dětí mimořádně nadaných, které dosahují mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností, začleňujeme tyto do programů různých nadací a obecně prospěšných společností, které se spolupodílí na financování zájmových činností.

Samozřejmostí je zvyšování odbornosti pedagogických pracovníků formou seminářů, webinářů, školení, workshopů či formou celoživotního studia, zvyšováním odborného pedagogického vzdělání.

7. Předpoklady pro zdárné plnění školního vzdělávacího programu

- ✓ znalost cílů výchovy
- ✓ znalost obsahu, forem a metod výchovné práce
- ✓ znalost diagnostických metod a jejich využití
- ✓ mravní chování a jednání (aneb v každé chvíli jsme dětem příkladem)
- ✓ celoživotní sebevzdělávání

- ✓ dodržování zásad skupinové práce
- ✓ úzká spolupráce s pedagogy škol, odborníky

8. Pedagogické zásady při výchovné práci

- ✓ zásada úcty ke každému člověku
- ✓ zásada ohledu na věkové a individuální zvláštnosti vychovávaných
- ✓ zásada všestranného rozvoje osobnosti vychovávaného
- ✓ zásada opory o kladné rysy osobnosti
- ✓ zásada aktivity a zapojení vychovávaných
- ✓ zásada demokratického vztahu mezi vychovatelem a vychovávaným
- ✓ propojení výchovy s reálnými situacemi, se životem
- ✓ zásada názornosti, trvalosti a soustavnosti výchovné práce
- ✓ zásada cílevědomosti
- ✓ zásada odbornosti a spolupráce všech vychovatelů

9. Hodnocení a evaluace

9.1 Hodnocení dětí

Hodnocení provádějí skupinová vychovatelé

- na pravidelných týdenních hodnoceních, které probíhá v rodinné skupině a rovněž písemně do programu Foster (slouží jako podklady pro čtvrtletní návštěvy soc. pracovníků orgánu péče o děti)

- individuálně – hodnocení pro potřeby soudu nebo orgánu péče o děti

- při vyhodnocování programů rozvoje osobnosti dítěte 2 x ročně (na podzim a na jaře)

- na pravidelných sezeních s ředitelkou DD

9.2 Hodnocení zaměstnanců

Hodnocení zaměstnanců provádí ředitelka ve spolupráci s jednotlivými vedoucími pracovníky podle kritérií a na základě tohoto hodnocení stanovuje výši osobního hodnocení (v němž se také promítají další proměnné – např. aktivní řízení služebních automobilů, dokončené povinné vzdělání, vedení pokladny rodinné skupiny, vypracovávání PROD, vedení skupinových porad a další).

9.3 Autoevaluace zařízení

Autoevaluace našeho zařízení probíhá 1x ročně ve Výroční zprávě DD (která byla sjednocena se Zprávou o činnosti). S tímto dokumentem jsou zaměstnanci seznamováni na zářijové pedagogické radě, dále je Výroční zpráva dostupná v programu Foster, na služebních pokojích jednotlivých pracovišť a je zveřejněna na webu DD.

10. Zveřejnění školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program Dětského domova, Kašperské Hory vydává ředitelka, schvaluje pedagogická rada. V elektronické podobě je zveřejněn na webových stránkách dětského domova. Dále je rozeslán mezi všechny pedagogické pracovníky, je dostupný v pedagogickém programu Foster a zároveň je v tištěné podobě vyvěšen na služebních pokojích jednotlivých pracovišť.

Každá rodinná skupina obdrží jeden výtisk, který je k dispozici k nahlédnutí či pořizování opisů a další dílčí potřeby. Vychází se z něj při sestavování týdenních plánů činnosti či programů na prázdniny, které jsou schvalovány pedagogickou radou. Podrobně konkretizují skupinové vychovatelé spolu s dětmi formy a cíle dle potřeb rodinné skupiny, individuality dětí v ní a aktuální situaci v dané rodinné skupině.

Tento Školní vzdělávací program nabývá účinnosti dne 1. 1. 2024

V Kašperských Horách dne 29. 12. 2023

Bc. Petra Divišová
ředitelka Dětského domova
Kašperské Hory